

Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the Environment

Kosteusmääräysten uudistuminen

Rakennusaikainen kosteudenhallinta -seminaari
Helsingin kaupungin rakennusvalvontavirasto
9.10.2014

Katja Outinen, ympäristöministeriö

Nykyiset kosteusmääräykset

- Nykyinen RakMK C2 Kosteus, määräykset ja ohjeet tuli voimaan 1.1.1999
- Tavoitteena on ollut kosteudesta johtuvien vaurioiden ja haittojen välttäminen rakentamisessa
- Määräykset ovat olleet luonteeltaan pääosin toiminnallisia
 - määräykset eivät ole sitoneet suunnittelijaa ja rakentajaa tiettyyn tuotteeseen tai ratkaisuun
 - on ollut vapaus käyttää uusia ratkaisuja, kunhan ne ovat täyttäneet asetetun toiminnallisen vaatimuksen

Kosteusmääräysten päivitystarpeen taustalla 3 tekijää

- Maankäyttö- ja rakennuslain muutokset
 - MRL-muutos 958/2012
 - MRL-muutos 41/2014
- Rakennustuoteasetuksen voimaantulo
- Eduskunnan kannanotto rakennusten kosteus- ja homeongelmiin (EK 5/2013 vp)

Maankäyttö- ja rakennuslain muutos (958/2012) voimaan 1.1.2013

- Muutoksessa huomioitiin perustuslaista tulevat vaatimukset
 - Asetuksenantovaltuudet eivät vastanneet perustuslain vaatimuksia
 - Säännösten on oltava täsmällisiä ja tarkkarajaisia, jatkossa ei voida soveltaa soveltuvien osin
- Lailla säädetään rakennuksen olennaisista teknisistä vaatimuksista ja niihin liittyvistä asetuksenantovaltuuksista
 - Lain nojalla annetaan valtioneuvoston asetuksia (VNa) ja ympäristöministeriön asetuksia (YMa)
 - Velvoittavat säännökset annetaan asetuksina, ministeriön ohjeita ei enää anneta asetuksen tasolla
- Rakennuksen **olennaisia teknisiä vaatimuksia** täsmennettiin ja ne siirrettiin maankäyttö- ja rakennusasetuksesta lakiin
-> **MRL 117 a § – 117 g §**
 - **Olennaisia teknisiä vaatimuksia koskevat uudet asetukset tulee antaa 5 v. siirtymäajan puitteissa 1.1.2018 mennessä**
 - MRA 50 § kumottiin 1.4.2014

Korjausrakentamisesta annettava säädökset

- Siirtymäaikana jatketaan nykyistä käytäntöä rakentamismääräysten joustavasta soveltamisesta rakennuksen korjaus- ja muutostöissä
 - Siirtymäaika loppuu kun uusi asetus on annettu tai viimeistään 1.1.2018
- Korjausrakentamisen jousto jakaantuu kahteen järjestelmään, voimassa olevaan ja uuteen:
 1. MRL 13.3 § jää siirtymäsäännöksiin voimaan viideksi vuodeksi, jolloin nykyisten rakentamismääräysten korjausrakentamista koskeva tulkinta ei muutu.
 2. MRL 117 a § – 117 g §:ien olennaisten teknisten vaatimusten yhteydessä asetuksenantovaltuus sekä uuden rakennuksen rakentamista että rakennuksen korjaus- ja muutostyötä varten
- Uusissa asetuksessa on oltava maininta siitä, mitkä säännökset koskevat uuden rakentamista ja mitkä korjaus- ja muutostöitä

MRL 117 § Rakentamiselle asetettavat vaatimukset

Rakennuksen tulee soveltua rakennettuun ympäristöön ja maisemaan sekä täyttää kauneuden ja sopusuhtaisuuden vaatimukset.

Rakennus on rakennettava ja rakennuksen muutos- ja korjaustyöt tehtävä sekä rakennuksen käyttötarkoituksen muutos toteutettava siten, että rakennus täyttää siihen yleisesti ennakoitavissa oleva kuormitus ja rakennuksen käyttötarkoitus huomioon ottaen 117 a-117 g §:ssä tarkoitetut olennaiset tekniset vaatimukset.

Rakennuksen tulee olla tarkoitustaan vastaava, korjattavissa, huollettavissa ja muunneltavissa sekä, sen mukaan kuin rakennuksen käyttö edellyttää, soveltua myös sellaisten henkilöiden käyttöön, joiden kyky liikkua tai toimia on rajoittunut.

Korjaus- ja muutostyössä tulee ottaa huomioon rakennuksen ominaisuudet ja erityispiirteet sekä rakennuksen soveltuvuus aiottuun käyttöön. Muutosten johdosta rakennuksen käyttäjien turvallisuus ei saa vaarantua eivätkä heidän terveydelliset olonsa heikentyä.

Rakentamisessa tulee lisäksi muutoinkin noudattaa hyvää rakennustapaa.

MRL 117 a § - 117 g §

117 a § Rakenteiden lujuus ja vakaus

117 b § Paloturvallisuus

117 c § Terveellisyys

117 d § Käyttöturvallisuus

117 e § Esteettömyys

117 f § Meluntorjunta ja ääniolosuhteet

117 g § Energiatehokkuus

MRL 117 c § *Terveellisyys*

- Asetuksella annetaan tarkempia velvoittavia säännöksiä rakennukselta edellytettävistä terveellisyyteen liittyvistä fysikaalisista, kemiallisista ja mikrobiologisista olosuhteista niin uudis- kuin korjausrakentamisessa
 - Rakennuksen tulee olla terveellinen ja turvallinen rakennuksen sisäilma, kosteus-, lämpö- ja valaistusolosuhteet sekä vesihuolto huomioon ottaen.
 - Rakennuksesta ei saa aiheutua terveyden vaarantumista sisäilman epäpuhtauksien, säteilyn, veden tai maapohjan pilaantumisen, savun, jäteveden tai jätteen puutteellisen käsittelyn taikka rakennuksen osien ja rakenteiden kosteuden vuoksi.
 - Rakentamisessa on käytettävä tuotteita, joista ei niiden suunnitellun käyttöiän aikana aiheudu sisäilmaan, talousveteen eikä ympäristöön sellaisia päästöjä, joita ei voida pitää hyväksyttävänä. Rakennuksen järjestelmien ja laitteistojen on sovellettava tarkoitukseensa ja ylläpidettävä terveellisiä olosuhteita.

Kosteusmääräysten päivitystarpeen taustalla 3 tekijää

- Maankäyttö- ja rakennuslain muutokset
 - MRL-muutos 958/2012
 - MRL-muutos 41/2014
- Rakennustuoteasetuksen voimaantulo
- Eduskunnan kannanotto rakennusten kosteus- ja homeongelmiin (EK 5/2013 vp)

Maankäyttö- ja rakennuslain muutos (41/2014) voimaan 1.9.2014

- Koskee rakennushankkeeseen ryhtyvän vastuita, rakennusten suunnittelijoiden ja työnjohtajien tehtäviä, vastuita ja kelpoisuutta sekä **rakennuslupakysymyksiä** ja rakentamisen valvontaa
- Lakimuutoksen nojalla annettavat asetukset valmisteilla:
 - mm. **YMa rakentamista koskevista suunnitelmista ja selvityksistä** – kosteudenhallintasuunnitelma nostetaan asetustasolle

15 § Työmaan kosteudenhallintasuunnitelmaan on sisällyttävä tieto toimenpiteistä, joilla rakennusaineet ja -tuotteet sekä rakennusosat suojataan sään aiheuttamilta tai työmaan olosuhteista johtuvilta haittavaikutuksilta sekä toimenpiteistä, joilla rakennusaineiden ja -tuotteiden sekä rakennusosien kosteudensuojaus toteutetaan ja rakenteiden kuivuminen varmistetaan (asetusluonnos 28.8.2014)

- Asetukset ja niihin liittyvät ohjeet on tarkoitus antaa syksyn 2014 aikana

Kosteudenhallintasuunnitelmaan liittyvä ohje (luonnos 28.8.2014)

- Työmaan aikaisella rakenteiden ja rakennusosien suojauksella ja kosteudenhallinnalla on merkitystä **rakennuksen käytön terveellisyyteen** (yhteys MRL 117 c §, RakMK C2 Kosteus)
- Kosteudenhallintasuunnitelma sisältää tiedot toimenpiteistä, joilla rakennusaineet ja -tuotteet sekä rakennusosat suojataan sään aiheuttamilta haittavaikutuksilta kuten **kastumiselta ja jäätymiseltä**. Yleisimmät tarvittavat tiedot ovat tieto **sadesuojauksesta kuljetusten, varastoinnin ja rakentamisen** aikana sekä toimenpiteet **pakkaselta** suojaamisesta valutöiden sitoutumisen aikana. Lisäksi kosteudenhallintasuunnitelmassa osoitetaan toimenpiteet, joilla rakennusaineiden ja -tuotteiden sekä rakennusosien **kosteudensuojaus** toteutetaan ja rakenteiden **kuivuminen** varmistetaan. Suunnitelmasta käy tällöin ilmi esimerkiksi rakennusaineiden ja -tuotteiden sekä rakennusosien työmaavarastoinnin aikainen suojaus sekä kosteiden rakennusosien ja **rakennuskosteuden kuivattaminen** ennen peittävien rakenteiden asentamista.

Kosteusmääräysten päivitystarpeen taustalla 3 tekijää

- Maankäyttö- ja rakennuslain muutokset
 - MRL-muutos 958/2012
 - MRL-muutos 41/2014
- Rakennustuoteasetuksen voimaantulo
- Eduskunnan kannanotto rakennusten kosteus- ja homeongelmiin (EK 5/2013 vp)

Rakennustuoteasetus

- 7/2013 voimaan tulleen EU:n rakennustuoteasetuksen (CPR) myötä rakennustuotteiden CE-merkinnän pakollisuus aiheuttaa muutostarvetta rakentamismääräyksiin
- Aikaisemmin rakentamismääräyksissä on annettu lähinnä kohdekohtaisia vaatimuksia eikä useimmille rakennustuotteille ole ollut kansallisia tuotekohtaisia vaatimuksia
- CE-merkinnässä ilmoitettuja tuoteominaisuuksia on voitava verrata kansallisesti asetettuihin vaatimuksiin
- On tullut tarve antaa asetuksena tuotekohtaisia vaatimuksia ainakin tärkeimpien rakennustuotteiden osalta
 - tällaisia tuotteita voivat olla esim. vedeneristys- ja höyrynsulkutuotteet sekä vesi- ja viemärilaitteistot ja niiden osat

Esimerkki tuotekohtaisista vaatimuksista

- Ympäristöministeriön asetuksella tietyn rakennustuotteen olennaisista teknisistä vaatimuksista voitaisiin säätää esim.
 - vetolujuudesta, kemiallisesta koostumuksesta, taivutettavuudesta, kosteuspitoisuudesta jne.
- Asetuksen lisäksi annettavassa ohjeessa annettaisiin tietoa kuinka asetuksessa säädettyjä olennaisia teknisiä vaatimuksia voitaisiin testata ja määrittää
- Eri rakennustuotteiden osalta arviointityö etenee samanaikaisesti asiaan liittyvien rakentamismääräyskokoelman osien uusimisen kanssa

Kosteusmääräysten päivitystarpeen taustalla 3 tekijää

- Maankäyttö- ja rakennuslain muutokset
 - MRL-muutos 958/2012
 - MRL-muutos 41/2014
- Rakennustuoteasetuksen voimaantulo
- Eduskunnan kannanotto rakennusten kosteus- ja homeongelmiin (EK 5/2013 vp)

Eduskunnan kirjelmä EK 5/2013 vp

- Eduskunta antoi 5/2013 eduskunnan tarkastusvaliokunnan mietinnön (TrV M 5/2013 vp) mukaisen kannanoton rakennusten kosteus- ja homeongelmista ja niiden ehkäisystä
- Kannanotossa on 14 eri kohtaa, joiden parantamiseksi on ryhdyttävä toimenpiteisiin
- Kannanotossa edellytetään mm.
 - ottamaan paremmin huomioon rakennusten terveellisyyteen liittyvät seikat rakentamismääräyskokoelmaa uusittaessa
 - toimenpiteitä rakennustyömaiden kosteudenhallinnan parantamiseksi
 - löytämään tosiasialliset keinot rakennusten terveellisyyttä koskevien säädösten ja määräysten noudattamiseksi

Kosteusmääräysten uudistaminen on aloitettu nykymääräysten toimivuuden arvioinnilla

- Toimivuuden arviointia tekemään valittiin kilpailutuksen jälkeen insinööritoimisto Vahanen Oy
- Toimivuuden arviointia ohjaa ympäristöministeriön koolle kutsuma ohjausryhmä
 - ohjausryhmässä on edustettuna mm. rakennusvalvonta, talonrakennusteollisuus, kiinteistönomistajat, rakennusliikkeet, suunnittelutoimistot, Kosteus- ja hometalkoot
- Ohjausryhmän tehtävänä on ohjata tehtävän toteutusta ja kommentoida tehtävän aikana syntyvää arviointimateriaalia
- Arviointi valmistuu 10/2014

Toimivuuden arvioinnissa esille nousseita seikkoja

- Kosteudenhallinnan terävöittäminen ja vastuutus (kosteudenhallinnasta vastaava henkilö, kosteudenhallintasuunnitelman mukaisten toimenpiteiden dokumentointi)
- Uudistuneiden energiamääräysten ja ilmastonmuutoksen huomiointi – rakenteiden heikentyvän kuivumiskyvyn huomiointi, ilmatiiveys
- Märkätiloihin liittyvät tulkinnat ja lisäohjeistuksen tarve
- Huollon ja kunnossapidon korostaminen
- Uudisrakentamisen ja korjausrakentamisen säädökset ja säädösten mahdollinen jaottelu (yksi asetus vai molemmille omat)

Jatkotoimenpiteet

- Asetusvalmistelun tueksi on tarkoitus tehdä lisäselvityksiä syksyn 2014 ja kevään 2015 aikana
 - kansainvälinen vertailu
 - tarkempaa arviointia soveltamisalaan kuuluvien eri rakennustuotteiden olennaisista teknisistä vaatimuksista ja olemassa olevista standardeista
 - vaikutusten arviointia
 - tarkempaa arviointia rakennuksen korjaus- ja muutostöitä varten tarvittavista säännöksistä
 - selvitys mihin rakennustyömaan vaiheisiin ja eri rakennustyyppisiin tarvitaan tarkempaa sääntelyä työmaan sää- ja olosuhdesuojauksesta
- Asetusluonnos valmistellaan virkatyönä YM:ssä
- Asetus on tarkoitus antaa vuoden 2015 aikana

Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the Environment

Lisätietoja:

Katja Outinen, etunimi.sukunimi@ymparisto.fi